

אלול התשס"ג

שם: _____ ציון: _____

הערה: _____

חתימת הורים: _____

מבחן (דף ב. - ב.:

חלק א'

- א. איזה קנינים יש לאשה שאין ליבמה. (כשהיא נקנית וכשהיא קונה את עצמה).
תשובה: כשהיא נקנית יש לה כסף ושטר שביבמה זה רק מדרבנן, וכשהיא קונה את עצמה יש לה גט.
- ב. באיזה אופן ב"ש מחמירים יותר מב"ה.
תשובה: כאשר קידש אחד בפרוטה ובא אחר וקידש בדינר ומת הראשון.
- ג. מה גורם המאמר ביבמה, ולמה אינו מועיל.
תשובה: המאמר מועיל לאוסרה על שאר האחים ולהצריכה גט למאמר מדרבנן, ואינו מועיל ליורשה ולהיטמא לה.
- ד. מדוע כתוב האשה עם ה' הידיעה.
תשובה: לתי' התוס' משום שהיא מבוררת בפסוק, אבל אפשר גם מחמת שהתנא לא הקפיד ונקט לשון הרהוט לו בפה.
- ה. באר: "שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין".
תשובה: כאשר התורה באה ללמד פעמיים את אותו הלימוד משמע שאי אפשר ללמוד מהלימוד הזה למקום אחר שהרי אם היה אפשר מדוע צריך את הלימוד השני נלמד אותו מהראשון אלא ודאי שאי אפשר ללמוד ממנו.
- ו. מדוע לתי' א' לומדים קידושין מעבד ולא מנזיקין ולתי' ב' לומדים מנזיקין ולא מעבד.
תשובה: לתי' א' אי אפשר ללמוד מנזיקין כיון שבי' גם בקרקע לא צריך מיטב ואילו מנזיקין אם משלם בקרקע צריך לתת מיטב. ולתי' ב' אי אפשר ללמוד מעבד כיון שלעבד יש סיבה מיוחדת שהתורה הקלה עליו להיפדות בשוה כסף כדי שלא יטמע בין הגויים.
- ז. מדוע לא לומדים פדיון הבן והקדש מעבד.
תשובה: כיון שרוצים ללמוד שבפדיון הבן והקדש אי אפשר על ידי קרקע או שטר.
- ח. מדוע לא כתוב מספר בעבד עברי.
תשובה: תי' א' כיון שכבר הפסיקו לגבי יבמה ותי' ב' כיון שאין מה למעט במנין של עבד.
- ט. מדוע צריכה הגמ' להביא את הפסוק מהנביא "שדות בכסף יקנו".
תשובה: כדי ללמוד מפורש שכסף של שדה עושה קנין ואז נדע ודאי שאברהם קנה את השדה בכסף.
- י. מדוע כותבת המשנה האשה נקנית ולא האשה מתקדשת.
תשובה: כיון שהמשנה מזכירה כסף וכסף זה לשון קנין ולתי' א' בתוס' גם לשטר וביאה שייך לקרוא קנין ולתי' ב' מצאנו גם בשטר לשון קנין.
- יא. למה כוונת הבעל כשהוא אומר "התקדשי", ומה נפקה מינה בזה.
תשובה: אפשרות א' אסורה על העולם בשביל להיות שייכת לי ואפשרות ב' מיוחדת לי וממילא נאסרת על העולם, ונפקה מינה בממון אם הכוונה לאסור על העולם אם כן בממון גם שייך להחרים ואם הכוונה שמחמת שמיוחדת אליו נאסרת בממון אינו גורם איסור.

חלק ב'

א. מה תפקידה של האשה במעשה הקידושין.

תשובה: מבאר הר"ן בנדריים (דף ל') האשה מרשה לבעל לזכות בה ועושה עצמה כהפקר עבורו.

ב. "האשה נקנית - וקונה את עצמה" "היבמה נקנית - וקונה את עצמה" האם חייב להיות שקונה את עצמה רק לאחר שהיא נקנית או רק לפני שנקנית או לא משנה.

תשובה: באשה קונה את עצמה רק לאחר שנקנית וביבמה קונה את עצמה במשנה הכוונה רק לפני שנתבמה.

ג. ב"ה באו לחדש בעיקר פרוטה או שוה פרוטה, ומה הם באו לבאר בזה.

תשובה: לרש"י עיקר חידושם שוה פרוטה שהרי הם מדברים על פרוטה שהיא רק שוה כספיהם באו ללמד את ערך הכסף לקי'. ולתוס' עיקר חידושם מהו כסף והם באו ללמד מהו כסף האמור בתורה שהוא גודל פרוטה (שזה חצי שעורה מכסף).

ד. מה מחדש רש"י שביבמה קידושי כסף ושטר לא מזכים אותו בירושה ואינו נטמא לה.

תשובה: מבאר הרש"ש שאע"פ שביבמה אם זה היה קנין דאורייתא היה גומר כמו ביאה שהאשה רגילה יש בזה מחלוקת וביבמה לכו"ע גומר קמ"ל דאינו אלא דרבנן ואינו גומר לירושה ולטומאה.

ה. מה מוכיח תוס' מזה שכתוב "היבמה".

תשובה: למהרש"ל שאי אפשר לתרץ שכל מקום שכתוב איש ואשה כתוב בה' שהרי גם יבמה כתוב בה'. ולמהרש"א שלא רק בתחילת פרק כותבים בה' שהרי גם יבמה כתוב בה'.

ו. האם ב"ה מחמירים בדין אשת איש או במקרה מסויים של אשת איש.

תשובה: ב"ה מחמירים בעצם הדין שנעשית אשת איש מיד בפרוטה.

ז. לתי' א' של תוס' האם אי אפשר ללמוד נזיקין מעבד עברי ועבד מנזיקין בגלל שאי אפשר ללמוד או בגלל שלא רוצים ללמוד ממנו. והאם זה מחמת העבד עברי או מחמת הנזיקין.

תשובה: לתי' א' נזיקין מעבד בגלל שאי אפשר ללמוד שהרי צריך מיטב ועבד מנזיקין בגלל שלא רוצים שיהיה חייב במיטב כשנותן קרקע, והסיבה בשני המקרים מחמת הנזיקין שמצאנו שצריכים מיטב.

ח. לתי' ב' של תוס' האם אי אפשר ללמוד עבד עברי מנזיקין ונזיקין מעבד בגלל שאי אפשר ללמוד או בגלל שלא רוצים ללמוד ממנו. והאם זה מחמת הנזיקין או מחמת העבד עברי.

תשובה: לתי' ב' עבד מנזיקין בגלל שאי אפשר שהרי מצאנו שהסיבה שנגרם לו לימכר לעבד מחמת שחטא ושמא התורה מחמירה עליו שלא יצא בשוה כסף ונזיקין מעבד גם כן א"א שיש סיבה מיוחדת להקל על העבד, והסיבה היא מחמת העבד.

ט. לגבי מה לא שייך לכתוב מספר אחד ולגבי מה שייך באר מדוע.

תשובה: מספר אחד לא שייך לספור רק כשבאים לומר שמחולק הוא בדבר אחד שייך לומר אחד.

י. האם "קנין" זה שם כללי לכל המקרים של כסף או שזה שם פרטי רק למקומות מסויימים ובכל מקום צריך ראייה שקוראים לזה קנין.

תשובה: לתי' א' בתוס' זה שם כללי ולתי' ב' אי"ז שם כללי אלא שכך מצאנו שקוראים לכסף ושטר.

יא. האם כתוב "האשה נקנית" ולא "האיש קונה" בגלל שאי אפשר לכתוב האיש קונה או בגלל שלא רוצים לכתוב האיש קונה.

תשובה: לתי' א' בגמ' א"א שהרי לא הוא מקנה ולתי' ב' לא רצינו שלא נטעה לחשוב שאפשר גם בע"כ.

ברכת הצלחה מרובה

לעמלי התורה

יהי רצון שמבתיך זה יעזור לך להתחזק בלימוד

אם מחמת השמחה שהנך רואה שיגיעת ומצאת

ואם מחמת שהנך רואה שצריך עוד להשקיע.